

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S

DĖL AUKŠTAITIJOS NACIONALINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS

1997 m. balandžio 28 d. Nr. 416

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Aukštaitijos nacionalinio parko planavimo schemos sprendinius (pridedama) ir teritorijos funkcinio zonavimo, teritorijos tvarkymo bei rekreacinės sistemos brėžinius.

2. Patvirtinti Aukštaitijos nacionalinio parko teritorijos ribas, funkcinį zonų ir parko apsaugos (buferinės) zonų ribas pagal Žemės ir miškų ūkio ministerijos parengtą planavimo schemą.

3. Pavesti:

3.1. Aplinkos apsaugos ministerijai iki 1997 m. rugsėjo 1 d. pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei tvirtinti nutarimo dėl gamtos paminklų paskelbimo Aukštaitijos nacionaliniame parke projektą;

3.2. Kultūros ministerijai per 1997–1998 metus išspręsti kultūros vertybių Aukštaitijos nacionaliniame parke įrašymo į registrą klausimus;

3.3. Žemės ir miškų ūkio ministerijai:

3.3.1. iki 1997 m. birželio 1 d. pateikti atitinkamoms suinteresuotoms ministerijoms, valstybinėms tarnyboms, Utenos ir Vilniaus apskričių viršininkų administracijoms, Ignalinos, Švenčionių ir Utenos rajonų savivaldos institucijoms Aukštaitijos nacionalinio parko planavimo schemos teritorijos funkcinio zonavimo, tvarkymo ir rekreacinės sistemos brėžinius;

3.3.2. iki 1997 m. rugsėjo 1 d. organizuoti Aukštaitijos nacionalinio parko teritorijos ribų ir funkcinio prioriteto zonų, kraštovaizdžio tvarkymo zonų bei parko apsaugos zonų ribų pažymėjimą žemės reformos žemėtvarkos planuose;

3.3.3. iki 1997 m. gruodžio 1 d. parengti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. kovo 12 d. nutarimo Nr. 340 „Dėl valstybinės žemės naudojimo ir valdymo teisės suteikimo Aukštaitijos nacionalinio parko administracijai“ (Žin., 1996, Nr. 25-626) pakeitimo ir papildymo projektą;

3.3.4. organizuoti ir koordinuoti Aukštaitijos nacionalinio parko planavimo schemos įgyvendinimo eigą.

4. Nustatyti, kad statyba, žemės naudojimas ar kita veikla, kuri yra pradėta ir jai vykdyti naujoje nacionalinio parko teritorijoje yra išduotas leidimas iki šio nutarimo įsigaliojimo dienos, gali būti tęsiama neviršijant esamos būklės ir veiklos apimčių bei leidime statybai ar kitai veiklai nurodytų parametrų; šios veiklos pakeitimai neturi prieštarauti planavimo schemos sprendinių reglamentams.

5. Pripažinti netekusiais galios:

5.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. lapkričio 11 d. nutarimą Nr. 1109 „Dėl Aukštaitijos, Dzūkijos ir Žemaitijos nacionalinių parkų zonavimo schemų pagrindinių nuostatų ir Rengtinų Aukštaitijos, Dzūkijos ir Žemaitijos nacionaliniuose parkuose projektų 1995–2000 metų programos“ (Žin., 1994, Nr. 88-1693);

5.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. gruodžio 14 d. nutarimą Nr. 1249 „Dėl Aukštaitijos nacionalinio parko zonavimo schemos patikslinimo“ (Žin., 1994, Nr. 98-1942);

5.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. sausio 12 d. nutarimą Nr. 84 „Dėl Aukštaitijos, Dzūkijos ir Žemaitijos nacionalinių parkų, jų zonų ir apsaugos zonų ribų“ (Žin., 1996, Nr. 6-153).

MINISTRAS PIRMININKAS

GEDIMINAS VAGNORIUS

ŽEMĖS IR MIŠKŲ ŪKIO MINISTRAS

VYTAUTAS KNAŠYS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės

1997 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 416

AUKŠTAITIJOS NACIONALINIO PARKO PLANAVIMO SCHEMOS SPRENDINIAI**BENDROJI DALIS**

1. Aukštaitijos nacionalinis parkas (toliau vadinama – nacionalinis parkas) įsteigtas Lietuvos Ministrų Tarybos 1974 m. kovo 29 d. nutarimu Nr. 124 „Dėl Lietuvos nacionalinio parko steigimo“. Jis skiriamas nacionalinės svarbos kraštovaizdžio kompleksams, reprezentuojantiems Aukštaitijos etnokultūrinės srities ir jos paribio gamtinius ir kultūrinius savitumus, saugoti, tvarkyti ir naudoti reguliuoti.

2. Nacionalinio parko planavimo schemą sudaro 7 brėžiniai ir aiškinamasis raštas, taip pat Palūšės rekreacinio funkcinio prioriteto zonos tvarkymo planas (brėžinys ir aiškinamojo rašto pagrindiniai teiginiai).

Punkto pakeitimai:

Nr. [1381](#), 2005-12-22, *Žin.*, 2005, Nr. 150-5475 (2005-12-24), i. k. 1051100NUTA00001381

Nr. [1556](#), 2009-11-25, *Žin.*, 2009, Nr. 144-6374 (2009-12-05), i. k. 1091100NUTA00001556

3. Nacionalinio parko plotas pagal planavimo schemeje patikslintas ribas (3 ir 4 brėžiniai) yra 40 tūkst. hektarų. Patikslinus ribas:

3.1. į nacionalinio parko teritoriją įtraukiami:

3.1.1. Kretuono-Kretuonykščio-Vajuonio-Pravalo ežerų ir jų apylinkių gamtiniai-kultūriniai kraštovaizdžio kompleksai į rytus nuo Vilniaus-Daugpilio geležinkelio (Švenčionių ir Ignalinos rajonų savivaldybių teritorijose);

3.1.2. Ūsių-Limino-Kiauno ežerų, Kiaunos-Labažės upių ir jų apylinkių gamtiniai-kultūriniai kraštovaizdžio kompleksai į pietus ir pietvakarius nuo Linkmenų miestelio (Ignalinos, Švenčionių ir Utenos rajonų savivaldybių teritorijose);

3.1.3. Tauragnų ežero šiaurinio bei pietinio apyežerio gamtiniai-kultūriniai kraštovaizdžio kompleksai į rytus nuo Tauragnų miestelio (Utenos rajono savivaldybės teritorijoje);

3.1.4. Daunorių bei Šeimaties kaimų apylinkių ir Gojaus miško kalvoto moreninio kraštovaizdžio kompleksai Tauragno apyežerio šiaurinėje bei pietinėje priegose (Utenos rajono savivaldybės teritorijoje);

3.1.5. Pakaso ir Ūkojo ežerų vakarinio apyežerio pakrantės į šiaurę bei pietryčius nuo Kirdeikių su Gėlainės upelio žemupiu (Utenos rajono savivaldybės teritorijoje);

3.1.6. Darželių ir Cijonų kaimų apylinkių kalvoto moreninio kraštovaizdžio kompleksas į šiaurę nuo Linkmenų (Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje);

3.1.7. Kylatrakio miško masyvas su Dringio ežero duburio viršutinių terasų kompleksu (Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje);

3.1.8. Pagilūtės, Naujosios Brastos ir Dėlynės miško kvartalų grupės (Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje);

3.1.9. nedideli miškeliai Ažvinčių girios pakraščiuose (Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje);

3.2. iš nacionalinio parko teritorijos išbraukiami:

3.2.1. Ažvintaičio ežero apylinkės (Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje);

3.2.2. Gavio ežeras ir Strigailiškių gyvenvietė (Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje);

3.2.3. Luknos upės slėnio miškai (Švenčionių rajono savivaldybės teritorijoje);

3.2.4. kelio atskirtas nuo Ažvinčių girios 75 kvartalas (Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje).

4. Nustatoma 7 tūkst. hektarų ploto nacionalinio parko buferinė zona (3 brėžinys). Jos tikslas – sumažinti neigiamą antropogeninį poveikį nacionalinio parko kraštovaizdžiui. Šioje zonoje esantiems Utenos miškų urėdijos Balčių girininkijos 35 – 38 ir 52 – 61 miško kvartalam taikomas

miškus išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo ekosistemų apsaugos tvarkymo reglamento 42.1 punktas.

NACIONALINIO PARKO FUNKCINIS ZONAVIMAS

5. Nacionalinio parko teritorijoje pagal parkui keliamus reikalavimus, gamtos ir kultūros vertybių pobūdį, rekreacinio bei gamybinio naudojimo galimybes ir gyvenviečių tinklo ypatumus nustatytos šios funkcinės (funkcinio prioriteto) zonos (3 brėžinys):

5.1. konservacinio prioriteto zonos – rezervatai ir draustiniai:

5.1.1. Ažvinčių (Gervėčių) sengirės gamtinis rezervatas. Jame saugoma etaloninė Rytų Lietuvos sengirė su šiam regionui būdingomis biocenozėmis bei išlikusia retųjų rūšių augalija ir gyvūnija;

5.1.2. Balčio gamtinis rezervatas. Jame saugomas etaloninis termokarstinės kilmės ežero duburs su mokslui vertingu hidrobiocenozės kompleksu, retųjų rūšių augalija ir gyvūnija bei sengirės liekanomis;

5.1.3. Salų kultūrinis draustinis. Jame saugomas ir natūralioje aplinkoje reprezentuojamas Aukštaitijos paežerių kaimo etalonas;

Punkto pakeitimai:

Nr. [596](#), 2001-05-22, Žin., 2001, Nr. 44-1549 (2001-05-25), i. k. 1011100NUTA00000596

5.1.4. Varniškių kultūrinis draustinis. Jame saugomas ir natūralioje aplinkoje reprezentuojamas Aukštaitijos miškų kaimo etalonas;

Punkto pakeitimai:

Nr. [596](#), 2001-05-22, Žin., 2001, Nr. 44-1549 (2001-05-25), i. k. 1011100NUTA00000596

5.1.5. Baluošo kraštovaizdžio draustinis. Jame saugomas ir reprezentuojamas Aukštaitijai būdingas ypač raiškaus termokarstinio reljefo ežeringo ir miškingo kraštovaizdžio kompleksas su unikaliu Baluošo ežeru, etnografiškai vertingais paežerių kaimais, retais hidrografiniais ir biotos elementais;

5.1.6. Šiliniškių kraštovaizdžio draustinis. Jame saugomi ir reprezentuojami vienas raiškiausių Lietuvoje ežeringų dubaklonių kompleksas, unikalus tarpežerinis Šiliniškių gūbrys, Ginučių ažuolynas, kitos gamtinės ir archeologinės vertybės;

5.1.7. Tauragno kraštovaizdžio draustinis. Jame saugomi ir reprezentuojami raiškus giliausio Lietuvos ežero – Tauragno – dubaklonis, unikalus sezoniškai išdžiūstančio Tauragnos upelio slėnis, geomorfologiškai vertingas Šeimaties moreninis kompleksas, Aukštaitijos kalvynams būdingos Taurapilio ir Daunorių agrarinio kraštovaizdžio struktūros, vienas žinomiausių šalyje Taurapilio archeologinis kompleksas, kitos gamtinės ir kultūros paveldo vertybės;

5.1.8. Uteno kraštovaizdžio draustinis. Jame saugomas ir reprezentuojamas Aukštaitijai būdingo stambaus ežeringo ir miškingo dubaklonio gamtinis kompleksas su gausiomis archeologinėmis ir biotos vertybėmis;

5.1.9. Benediktavo kraštovaizdžio draustinis. Jame saugomi ir reprezentuojami ypač raiškus Aukštaitijoje kalvoto miškingo agrarinio kraštovaizdžio kompleksas, etnografiškai vertingas ypač gausiai apželdintas Benediktavo kaimas bei archeologinės vertybės;

5.1.10. Kretuono kraštovaizdžio draustinis. Jame saugomas ir reprezentuojamas didelės ekologinės vertės, unikalus Lietuvoje gamtos ir kultūros kompleksas, pasižymintis valstybinės svarbos archeologiniais radiniais ir etnografiškai vertingu Kretuonių kaimu;

5.1.11. Kiaunos kraštovaizdžio draustinis. Jame saugoma išlikusi natūrali Kiaunos vidurupio hidrografinė struktūra su Aukštaitijai būdingais paupiniais Stirninės, Vasiuliškės bei Žvirbliškės kaimais;

5.1.12. Petriškės geomorfologinis draustinis. Jame saugoma geomorfologiškai unikali Petriškės erozinė plokščiakalvė;

5.1.13. Būkos hidrografinis draustinis. Jame saugomos unikali gamtinė hidrografinė Būkos upės vagos struktūra ir būdingos upinės biocenozės;

5.1.14. Švoginos hidrografinis draustinis. Jame saugomi raiški Švoginos upės hidrografinė struktūra, miškingas jos slėnis su natūraliomis pievomis bei retosios augalijos elementais;

5.1.15. Juodupės hidrografinis draustinis. Jame saugomas Juodupės, kaip natūralaus miško upelio, ir jo aukštupio žemapelkės hidrografinis kompleksas;

5.1.16. Pliaušės hidrografinis draustinis. Jame saugomas natūralus Pliaušės upelio ir mažųjų ežerėlių hidrografinis kompleksas su retųjų augalų augavietėmis bei tetervinių tuokvietėmis;

5.1.17. Labažės hidrografinis draustinis. Jame saugomi Labažio ežerėlis, iš jo ištekančias natūralus Labažės upelis ir miškingas šio upelio paslėnys su būdingomis mažiesiems slėniukams biocenozėmis;

5.1.18. Asalnų hidrografinis draustinis. Jame saugomi Asalnų ir Dringykščio ežerai bei pietvakarinės Dringio ežero įlankos ir jų apyežeriai, unikalūs ir ypač vaizdingas ežerų įlankų bei protakų hidrografinis kompleksas su apyežeryje esančiomis retųjų augalų ir gyvūnų buveinėmis;

5.1.19. Žeimenio hidrografinis draustinis. Jame saugoma ir reprezentuojama vieno raiškiausių Lietuvoje ežeringų dubaklonių sankirtos hidrografinė struktūra su salomis bei pusiasaliais ir retųjų paukščių žiemojimo vietomis;

5.1.20. Vilkaraisčio telmologinis draustinis. Jame saugomas ir reprezentuojamas vienas didžiausių Rytų Lietuvoje Vilkaraisčio paežerinis pelkinis kompleksas su retųjų augalų ir gyvūnų buveinėmis;

5.1.21. Pagilūtės telmologinis draustinis. Jame saugomi Pagilučio pelkynai, kaip sudėtingiausia nacionalinio parko pelkinė ekosistema, pasižyminti retųjų rūšių augalais ir ypač vertinga ornitologiniu požiūriu;

5.1.22. Kriogžlio telmologinis draustinis. Jame saugomas ir reprezentuojamas retųjų rūšių augalais ir kurtinių bei kitų retųjų paukščių perimvietėmis žinomas Rytų Lietuvai būdingas miškingo tarpežerio pelkynas su užpelkėjančiu Kriogžlio ežeru;

5.1.23. Kretuonykščio telmologinis draustinis. Jame saugomas ir reprezentuojamas vienas didžiausių Rytų Lietuvoje, didelės ornitologinės vertės, ežeruotas pelkinis Kretuonykščio kompleksas, žinomas archeologiniais radiniais;

5.1.24. Siūrių telmologinis draustinis. Jame saugomi ir reprezentuojami unikalūs miškingas pelkinis paežerių ir paupių kompleksas, natūralaus pelkinio upelio etalonas, bei ypač raiški Dringio ežero pakrantės hidrografinė struktūra;

5.1.25. Ažvinčių girios botaninis-zoologinis draustinis. Jame saugomos Rytų Aukštaitijai būdingos miško biocenozės su retųjų rūšių augalų (23) ir gyvūnų (33) bei daugiau nei 60 apyrečių jų rūšių buveinėmis;

5.1.26. Minčiagirės botaninis-zoologinis draustinis. Jame saugomos Minčios upelio miškų biocenozės su retųjų rūšių augalų (18) bei retųjų rūšių gyvūnų (31) buveinėmis;

5.1.27. Knyčio botaninis-zoologinis draustinis. Jame saugoma didžiausia nacionalinio parko aukštapelkė, natūralus Knyčio upelis ir jo apylinkės su retaisiais augalais bei gyvūnais;

5.1.28. Žeimenos botaninis-zoologinis draustinis. Jame saugomi raiškus Žeimenos slėnis ir retųjų augalų bei gyvūnų buveinės Žeimenos upėje, jos užliejamose pievose bei paslėnio miškuose;

5.1.29. Rėkučių archeologinis draustinis. Jame saugomas ir reprezentuojamas vienas didžiausių Lietuvoje Rėkučių istorinių gynybinių įtvirtinimų ir Rėkučių bei Paversmio pilkapynų archeologinis kompleksas;

5.1.30. Kaltanėnų urbanistinis draustinis. Jame saugoma ir reprezentuojama istorinę Rytų Lietuvos miestelių raidą atspindinti Kaltanėnų miestelio planinė bei erdvinė struktūra su centrine stačiakampės formos aikšte, dvarvieta bei architektūrinėmis ir memorialinėmis vertybėmis (atkuriant ir formuojant būdingą erdvę);

5.2. apsauginio (prezervacinio) prioriteto zonos – miškingos arba agrarinės teritorijos, atliekančios svarbias geoekologines, pirmiausia vandenų arba laukų apsaugos, funkcijas. Nacionaliniame parke yra šios apsauginio (prezervacinio) prioriteto zonos:

5.2.1. rezervatų ir draustinių apsaugos zona. Ji apima Ažvinčių girios ruožą palei Kazitiškio-Rūgšteliškės kelią. Siekiama išsaugoti miškus, atliekančius Ažvinčių (Gervėčių) rezervato ir Būkos, Juodupės bei Švoginos draustinių buferinę apsaugą ir reglamentuoti šių miškų naudojimą;

5.2.2. vandens telkinių apsaugos zona. Ji apima miškingas Pašvoginės, Kylatrakio, Gojaus, Juodinio ir Pravalio, miškingas ir agrarines Pakiaunio, Kuklių, Vaišniūnų, Šakarvos, Lūšykščio ir Vajuonio bei agrarines Ginučių apylinkes. Siekiama išsaugoti esamus miškus ir reglamentuoti statybą, miškų ūkio, žemės ūkio bei kitokį naudojimą, gausinti želdinius, atliekančius ežerų, upelių ir gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas;

5.2.3. vandens telkinių bei pakelių apsaugos zona. Ji apima miškingas Pašvenčio, Pažeimenės, Palaukojo ir Paūsių, miškingas ir agrarines Gavio, Kurinių ir Ožkinių apylinkes. Siekiama išsaugoti esamus miškus ir reglamentuoti statybą, miškų ūkio, žemės ūkio bei kitokį naudojimą, vykdyti specialias pakelių apsaugos priemones, gausinti želdinius, atliekančius ežerų, upelių, pakelių ir gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas;

5.2.4. laukų apsaugos zona. Ji apima kalvotas Daunorių ir Cijonų kaimų apylinkes. Siekiama išsaugoti esamas giraites bei pelkutes ir reglamentuoti statybą, žemės ūkio bei kitokį naudojimą, gausinti želdinius, atliekančius laukų ir gyvenamosios aplinkos apsaugos funkcijas;

5.3. rekreacinio prioriteto zonos – miškingos teritorijos, skiriamos intensyviausiam rekreaciniam naudojimui, paprastai su rekreacine statyba, kita infrastruktūra ir miško parkų formavimu. Jose siekiama sukurti ir palaikyti tinkamą gausiam lankymui aplinką. Nacionaliniame parke yra Palūšės, Jonalaukio, Vaišniūnų, Gaveikėnų, Ginučių ir Pavajuonio rekreacinio prioriteto zonos;

5.4. ūkinio (gamybinio) prioriteto zonos – nepasižyminčios gamtos ar kultūros paveldo vertybėmis ir nutolusios nuo ežerų bei upių miškingos arba agrarinės teritorijos, taip pat didesnį bendro naudojimo vandens telkiniai. Nacionaliniame parke yra šios ūkinio prioriteto zonos:

5.4.1. miškų ūkio zona. Ji apima Minčios, Vaišniūnų, Linkmenų, Pakretuonės, Paversmio, Šeimaties, Mikalinės, Vyžių ir Berniūnų ūkinius miškus. Siekiama auginti ir naudoti produktyvius medynus, kartu išsaugoti bendrąsias apsaugines miško savybes bei naudoti teritoriją numatytoms papildomoms funkcijoms;

5.4.2. žemės ūkio zona. Ji apima Stripeikių, Obelių rago, Lapiakalnio, Berniūnų, Reškutėnų ir Grikiapelės agrarines teritorijas, kuriose vykdomas žemės ūkio veiklą ir naudojant teritoriją numatytoms kitoms papildomoms funkcijoms turi būti išsaugota bendroji gyvenamosios aplinkos kokybė;

5.4.3. vandens ūkio zona. Ji apima Dringio, Lūšių bei Ūsių ežerus, kurių vandenys intensyviai naudojami, taikomos vandens ūkio priemonės bei plėtojama rekreacija;

5.5. gyvenamosios funkcijos prioriteto zonos – tai neturinčios kitų funkcinio prioriteto didžiausios parko gyvenvietės: Antalksnė, Gaveikėnai, Ginučiai, Meironys ir Vaišniūnai. Jose galima statyba, tačiau būtina reguliuoti užstatymo pobūdį ir pastatų turį bei atlikti planavimo schemoje numatytas papildomas funkcijas.

GAMTOSAUGOS KRYPTYS

6. Nacionalinio parko gamtosaugos politikai įgyvendinti reikia koordinuotos kraštotvarkos priemonių sistemos ir specialių tikslinių jos taikymo programų, pagrįstų mokslo tyrimais, teritorijų ir ekonominio planavimo dokumentais bei detaliesiais projektais.

Nacionalinio parko gamtosaugos politikos kryptys yra šios:

6.1. išsaugoti nepakitusių Žeimenos upės baseino aukštupio gamtinę ekosistemą;

6.2. apsaugoti vertingus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus bei objektus;

6.3. atkurti pažeistus gamtinius kraštovaizdžio kompleksus bei objektus.

7. Vertingų gamtinių kompleksų bei objektų apsaugai užtikrinti kuriama gamtinių rezervatų, gamtinių ir kompleksinių draustinių bei saugomų gamtinių kraštovaizdžio objektų sistema, nustatomas reikiamas apsaugos režimas, planavimo darbuose numatomi gamtosaugos prioritetai, skatinama žemės ūkio bei kitokios paskirties žemę paversti miškų ūkio paskirties žeme, vykdomos specialios gamtotvarkos priemonės.

8. Visa nacionalinio parko teritorija yra Lietuvos gamtinio karkaso dalis. Gamtinio karkaso teritorijų natūralumui padidinti numatoma:

- 8.1. skatinti kraštovaizdžio įvairovės išsaugojimą visoje nacionalinio parko teritorijoje;
- 8.2. stiprinti ekosistemų apsaugos funkcijas miškuose, didinti jų struktūros biologinę įvairovę, veisti ir formuoti mišrius medynus;
- 8.3. kurti lokalinio gamtinio karkaso elementus nuskurdintose agrarinėse teritorijose – skaidyti želdinių juostomis ar grupėmis plačius intensyviosios žemdirbystės laukus arba želdinti ribas tarp susigražinusių ar įsigijusių žemę ūkininkų sklypų;
- 8.4. plėsti želdinius agrarinėse ežerų pakrantėse ir vandens telkinių apsaugos zonose;
- 8.5. neprojektuoti ir nestatyti pramonės objektų, didelių gyvenamųjų, žemės ūkio ar kitokių techninių kompleksų konservacinio prioriteto zonose;
- 8.6. projektuoti ir statyti naujus pastatus nacionalinio parko teritorijoje taip, kad nebūtų pažeisti raiškūs reljefo bei hidrografijos elementai;
- 8.7. organizuoti atliekų surinkimą ir išvežimą bei antrinių žaliavų perdirbimą.
9. Nacionaliniame parke būtina atkurti pažeistus gamtinio kraštovaizdžio kompleksus bei objektus – Pagilūtės-Kurinių ir Kazimieriškės pelkinius kompleksus bei Vajuonio rytinį apyežerį, reikultivuoti ir apželdinti Pašiūniškės molio ir smėlio karjerus.
10. Už parko ribų numatytoje rezervinėje Ignalinos miesto plėtros zonoje prie Gavio ežero griėžtai reglamentuojama statyba, ypač užstatymo tankis bei aukštingumas.

KULTŪROS PAVELDO VERTYBIŲ APSAUGOS KRYPTYS

11. Nacionalinio parko kultūros paveldo vertybės saugomos šiais būdais:
 - 11.1. išsaugomos vietoje (pagrindinis kultūros paveldo vertybių apsaugos būdas nacionaliniame parke);
 - 11.2. perkeliamos į muziejus;
 - 11.3. fiksuojamos dokumentuose.
12. Nacionalinio parko kultūros paveldo vertybių apsaugos organizavimo kryptys yra šios:
 - 12.1. įteisintų kultūros paveldo vertybių tyrimas ieškant veiksmingesnių jų išsaugojimo būdų, naujų objektų, turinčių kultūrinės vertės požymių (ypač tarpukario ir rezistencinio laikotarpio), paieškos ir įteisinimas;
 - 12.2. kultūros paveldo vertybių propagavimas siekiant sudominti objektų savininkus vertybių apsauga, patraukti lankytojus, iš kurių savininkai galėtų gauti pajamų;
 - 12.3. lėšų kultūros paveldo vertybėms tvarkyti ir prižiūrėti paieškos.
13. Kultūros vertybių apsaugai nacionaliniame parke užtikrinti formuojama kultūrinių draustinių ir konservacinio prioriteto gyvenviečių sistema, plečiamas saugomų kultūrinių kraštovaizdžio objektų (kultūros vertybių) tinklas

Punkto pakeitimai:

Nr. [596](#), 2001-05-22, Žin., 2001, Nr. 44-1549 (2001-05-25), i. k. 1011100NUTA00000596

14. Nacionalinio parko kultūros paveldo vertybėms išsaugoti numatyti šie jų tvarkymo būdai: konservavimas, restauravimas, regeneravimas, renovavimas ir rekonstravimas. Tvarkymo būdai ar jų deriniai parenkami pagal kultūros paveldo kompleksų ar objektų santykinę vertę, teritorinį jų išsidėstymą bei realias finansines galimybes.

15. Apsaugos požiūriu svarbiausios nacionalinio parko kultūros paveldo vertybės yra Taurapilio ir Kretuono archeologiniai kompleksai, taip pat Rėkučių archeologinis draustinis. Jiems būtina parengti specialias tvarkymo bei regeneravimo programas.

REKREACIJOS PLĖTROS KRYPTYS

16. Nacionalinio parko uždaviniai plėtojant rekreaciją yra šie:
 - 16.1. reguliuoti rekreacinių išteklių naudojimą;
 - 16.2. kurti rekreacinę infrastruktūrą;
 - 16.3. organizuoti ir skatinti pažintinę rekreaciją.
17. Nacionaliniame parke laikomasi šių rekreacijos teritorinio plėtojimo principų:

17.1. rekreacinė infrastruktūra ir poilsio objektai kuriami jau pradėtose urbanizuoti teritorijose arba tik planavimo schemoje numatytose vietose, saugant gamtinį kraštovaizdį ir siekiant, kad poilsiautojų ir turistų nakvynės vietų susitelkimas atitiktų kraštovaizdžio sukultūrinimo ir užstatymo laipsnį;

17.2. formuojamos teritoriškai atskiros rekreacinės sistemos (autoturizmo, vandens turizmo, dviratininkų ir pėsčiųjų turizmo);

17.3. puoselėjama etnokultūra, tradicinė kaimo gyvensena, vietiniai gyventojai skatinami imtis rekreacinio verslo, pvz., nuomoti patalpas nacionalinio parko lankytojams;

17.4. formuojama turistinių takų sistema, kurią sudaro įvairaus dydžio žiediniai bei tranzitiniai maršrutai, orientuoti į Palūšę – pagrindinį nacionalinio parko rekreacinį centrą, kad būtų patogų pasiekti visus svarbiausius lankytinus nacionalinio parko objektus.

18. Poilsiavietės nacionaliniame parke kuriamos ir tvarkomos laikantis šių nuostatų:

18.1. poilsiaavimo mastas (nakvynės vietų skaičius, vienkartinis poilsiautojų skaičius ir jų teritorinis pasiskirstymas) yra reguliuojamas. Leistinas poilsiautojų skaičius nustatomas atsižvelgiant į rekreacinių įstaigų ir jų aplinkos sutvarkymo būklę, realias galimybes pašalinti nepageidaujamo poilsiautojų poveikio gamtos aplinkai padarinius;

18.2. sudaromos galimybės vasaroti visiems lankytojams nepriklausomai nuo jų pajamų, skatinama įrengti nebrangias, minimalaus komforto poilsio įstaigas, prieinamas mažiau pajamų turintiems visuomenės sluoksniams, pirmiausia besimokančiam jaunimui;

18.3. rekreacinės infrastruktūros plėtrai gyvenvietėse panaudojami netekę ankstesnės paskirties, tačiau tinkami rekreacijai pastatai, esami rekreaciniai objektai, tvarkomi pagal patikslintus gyvenviečių detalaus planavimo projektus.

19. Nacionalinio parko kaimų sodybų pritaikymo poilsio reikmėms nuostatos yra šios:

19.1. neleidžiama pertvarkyti parko rezervatuose esančių sodybų bei etnografinių sodybų, turinčių paminklų statusą;

19.2. leidžiama pertvarkyti sodybas, kurioms numatytas rekreacinio naudojimo prioritetas.

20. Plėtojant nacionalinio parko rekreacinio naudojimo sistemą, siūloma:

20.1. skatinti žmones lankytis nacionaliniame parke pažintiniais tikslais. Prioritetas teiktinas šioms pažintinio turizmo rūšims: autoturizmui, dviratininkų bei pėsčiųjų turizmui, vandens turizmui (žiemą dviratininkų bei pėsčiųjų turizmo trasos bei jų įranga gali būti naudojama slidžių turizmui);

20.2. naudoti autoturizmui jau įrengtus turistinius kelius bei pritaikyti esamus bendrojo naudojimo automobilių kelius, miško bei lauko kelius, įrengti nacionaliniame parke specialius pažintinius autoturizmo maršrutus (didįjį ir mažąjį turistinius žiedus) bei Aukštaitijos regiono valstybinių parkų tranzitinę turizmo trasą;

20.3. tvarkyti kai kurias autoturistinių kelių atkarpas pagal planavimo schemos aiškinamajame rašte numatytas keturių tipų tvarkymo programas; nacionaliniame parke sukurti planavimo schemoje numatytą autoturizmo stovyklaviečių, kempingų ir sustojimo bei apžvalgos aikštelių sistemą;

20.4. suformuoti šiaurinėje ir pietinėje nacionalinio parko dalyse žiedinę turistinę dviratininkų bei pėsčiųjų takų sistemą – parengti detalius takų planus kai kuriems maršrutams ir takų atkarpoms, įrengti ir prireikus taisyti lieptus per upes ar ežerų protakas, gerinti sunkiai praeinamų vietų dangą, pastatyti reikiamus informacinius ženklus ir kitą įrangą, atlikti turistinių takų aplinkos kraštovaizdžio tvarkymo darbus;

20.5. tradiciniam vandens turizmui nacionaliniame parke toliau naudoti vietines ir tranzitines turistines vandens trasas, numatytas planavimo schemoje;

20.6. sukurti specializuotą stovyklaviečių ir sustojimo bei apžvalgos aikštelių sistemą dviratininkų bei pėsčiųjų ir vandens turizmui aptarnauti;

20.7. įrengti nacionaliniame parke, aukščiausioje Šiliniškių gūbrio dalyje ir prie Kaukiškių kaimo, specialius apžvalgos bokštus eksponavimo galimybėms padidinti;

20.8. restauruoti ir išplėsti pėsčiųjų turistų mokomąjį taką Palūšės-Meironių apylinkėse, projektuoti ir įrengti mokomąjį biologinį taką Ažvinčių girioje, organizuoti specializuotą mokomąjį vandens turizmo maršrutą protakiniais Uteno – Baluošo – Linkmeno – Lūšių ežerais;

20.9. stacionarių poilsio įstaigų lankytojų talpumą didinti tik plečiant esamas poilsio bazes bei rekonstruojant sodybas rekreacinio prioriteto kaimuose;

20.10. suformuoti planavimo schemoje numatytus miško parkus, įrengti būtiną rekreacinę jų infrastruktūrą.

GYVENVIEČIŲ IR INFRASTRUKTŪROS PLĖTRA

21. Gyvenamasis fondas plečiamas esamose gyvenvietėse ir sodybose. Tuo tikslu būtina geriau panaudoti gyvenviečių teritorijas, užstatyti turimus laisvus sklypus, rekonstruoti esamas sodybas ir pastatus.

Kultūriniame draustinyje ir atkuriamojo tvarkymo reglamento gyvenvietėse, turinčiose ypatingą kultūrinę vertę, gali būti rekonstruojamos gatvės, išlaikant jų urbanistinę struktūrą, ir įrengiami komunaliniai inžineriniai tinklai (elektros linijos, vandentiekis ir kita) pagal parengtus ir nustatytą tvarka patvirtintus projektus. Žemės sklypų savininkai, nuomininkai ir naudotojai, įrengdami statiniuose inžinerines sistemas (šildymo, vandentiekio, nuotekų valymo, dujų, elektros ir kitas) ir tvarkydami sodybų aplinką, turi išsaugoti esamą pastatų fasadų architektūrą ir esamą pastatų išsidėstymo struktūrą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [596](#), 2001-05-22, Žin., 2001, Nr. 44-1549 (2001-05-25), i. k. 1011100NUTA00000596

22. Rengiant naujus detaliuosius buvusių ūkių centrinių gyvenviečių planus, būtina laikytis šių nuostatų:

22.1. neplėsti Kaltanėnų miestelio į šiaurę – į teritoriją tarp Žeimenos ežero ir Žeimenos upės ištakų bei į Ožkinių kaimo pusę. Prireikus statyti naujas sodybas, tam skirti teritoriją į pietvakarius – į Kuklių kaimo pusę;

22.2. neplėsti Antalksnės gyvenvietės į teritoriją tarp Alksnaičio ežero ir kelio į Salų kaimą, o perspektyvinei plėtrai panaudoti teritoriją tarp senojo Antalksnės kaimo ir kelio į Šakarvą.

23. Rekreacinės funkcijos prioriteto zonose gyvenviečių urbanistiniams-architektūriniams ir inžinerinės įrangos klausimams išspręsti rengiami detaliojo jų planavimo projektai pagal kraštovaizdžio zonos, į kurią jos patenka, reikalavimus.

Vienkiemiai tvarkomi pagal nacionalinio parko funkcinio prioriteto zonų, kuriose jie yra, bendruosius reikalavimus.

Buvę žemės ūkio gamybiniai centrai, nebeatitinkantys pasikeitusių gamybos sąlygų, yra sunkiai pritaikomi kitai paskirčiai. Juos rekomenduojama griauti arba pastatus rekonstruoti pagal specialią konversijos programą, atitinkančią nacionalinio parko uždavinius bei architektūros reikalavimus. Gamybinių centrų tvarkymo klausimus kiekvienu konkrečiu atveju sprendžia nacionalinio parko tarnyba kartu su pastatų savininkais, vadovaudamiesi parkui nustatytų tikslų ir uždavinių bei abipusio suderinamumo principais.

24. Nacionalinio parko kelių tvarkymo tikslas – išsaugoti esamą kelių sistemą, juos gerinti. Vidinių ūkinių bei privažiuojamųjų kelių nustatymo, tikslinimo ir tiesimo klausimai sprendžiami rengiant miškotvarkos ir žemėtvarkos projektus bei kitus detaliuosius planus.

Tikslinga atstatyti geležinkelio pervažas keliuose Palūšė – Pipiriškė ir Paversmys – Rėkučiai.

25. Nacionaliniame parke reglamentuojama smulkiųjų kraštovaizdžio elementų (tvorų, reklamos, inžinerinių įrenginių) statyba. Svarbiausios nuostatos yra šios:

25.1. rekomenduojama laikytis istoriškai susiklosčiusių aptvėrimo tradicijų –tvoromis gali būti aptverti sodybų kiemai, visuomeninių įstaigų ir specialių įrenginių sklypai, laukuose gali būti aptveriamos ganyklos, pasėliai, sodai ir kita.

Neleistina užtvėrti rekreacinių teritorijų – paežerių, paupių, apžvalgos aikštelių, privažiuojamųjų kelių ar priėjimo prie jų, turistinių takų ir kelių, negalima pertvėrti saugomų atvirų vaizdingų kraštovaizdžio erdvių tiek gyvenvietėse, tiek už jų ribų. Tvorų rūšys, matmenys ir medžiagos numatomos detaliuosiuose gyvenviečių planuose. Nustatomos specialios paminklinių objektų aptvėrimo sąlygos, naudojamos autentiškos arba jas imituojančios medžiagos bei formos;

25.2. draudžiama komercinė reklama vien tik užsienio (ne lietuvių) kalba; reklaminė įranga parko teritorijoje yra reglamentuojama;

25.3. konservacinėse teritorijose ir atkuriamojo tvarkymo reglamento gyvenvietėse, turinčiose ypatingą gamtinę ir kultūrinę vertę, gali būti įrengiami inžineriniai objektai, vadovaujantis šių sprendinių 21 punkto nuostatomis.

Kitose parko funkcinėse zonose ir gyvenvietėse, vadovaujantis normatyviniais statybos techninių dokumentų ir nacionalinio parko nuostatų reikalavimais, leidžiama statyti komunalinius inžinerinius įrenginius ir inžinerines sistemas pagal parengtus ir nustatytąją tvarka suderintus projektus

Punkto pakeitimai:

Nr. [596](#), 2001-05-22, *Žin.*, 2001, Nr. 44-1549 (2001-05-25), i. k. 1011100NUTA00000596

26. Miškų valdymo infrastruktūrai gerinti įtraukus Linkmenų girininkiją bei įkūrus naują rekreacinio profilio Ginučių girininkiją, formuojama optimali nacionalinio parko sistema iš 6 girininkijų.

KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO ZONŲ REGLAMENTAI

27. Nacionalinio parko teritorija tvarkoma pagal planavimo schemeje nustatytas kraštovaizdžio tvarkymo zonas, o Palūšės rekreacinio funkcinio prioriteto zona – pagal Palūšės rekreacinio funkcinio prioriteto zonos tvarkymo plano sprendinius. Pagal kraštovaizdžio tvarkymo zonoms numatytas ūkinės ir kitokios veiklos galimybės ir apribojimus pateikiami šių zonų naudojimo ir apsaugos reglamentai.

Nacionalinio parko teritorijoje galioja joje esančių gamybinės ir inžinerinės infrastruktūros, vandens telkinių pakrančių ar saugomų kraštovaizdžio objektų apsaugos reikalavimai, nustatyti Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (*Žin.*, 1992, Nr. 22-652; 1996, Nr. 2-43).

Kitų teritorijų planavimo dokumentų, rengiamų nacionalinio parko teritorijoms, nuostatos ir sprendiniai derinami su planavimo schemeje nustatytomis funkcinio prioriteto ir planavimo schemeje arba Palūšės rekreacinio funkcinio prioriteto zonos tvarkymo plane nustatytomis kraštovaizdžio tvarkymo zonomis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [1556](#), 2009-11-25, *Žin.*, 2009, Nr. 144-6374 (2009-12-05), i. k. 1091100NUTA00001556

28. Nacionalinio parko teritorijos kraštovaizdžio tvarkymo zonos sudaro teritorijos kraštotvarkinių kategorijų sistemą, skirstomą į konservacinės, miškų ūkio, žemės ūkio ir kitos pagrindinės paskirties bei vandens fondo (vandens ūkio paskirties) zonų grupes (tvarkymo reglamentus).

KONSERVACINĖS PASKIRTIES ŽEMĖS KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO ZONŲ REGLAMENTAI

29. Nustatytos keturios konservacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupės:

29.1. rezervatiniai miškai ir pelkės;

29.2. rezervatiniai vandenys;

29.3. kultūriniai draustiniai

Punkto pakeitimai:

Nr. [596](#), 2001-05-22, *Žin.*, 2001, Nr. 44-1549 (2001-05-25), i. k. 1011100NUTA00000596

29.4. saugomi gamtiniai ir kultūriniai kraštovaizdžio objektai.

30. Skiriami šie rezervatinių miškų ir pelkių zonų tvarkymo reglamentai:

30.1. absoliučios apsaugos;

- 30.2. griežtos apsaugos;
- 30.3. reguliuojamosios apsaugos.
- 31. Pagal absoliučios apsaugos rezervatinių miškų ir pelkių zonos reglamentą:
 - 31.1. draudžiama kokia nors žmogaus veikla, kišimasis į natūralius gamtos procesus, išskyrus gaisrų gesinimą;
 - 31.2. leidžiama nustatytą tvarka vykdyti mokslo tyrimus ir stebėjimus, monitoringą bei inventorizuoti miškus.
- 32. Pagal griežtos apsaugos rezervatinių miškų ir pelkių zonos reglamentą:
 - 32.1. draudžiama naudoti gamtos išteklius ir vykdyti kitokią ūkinę veiklą, išskyrus gaisrų gesinimą ir biologines bei mechanines sanitarinės apsaugos (be sanitarinių kirtimų) priemonės epizootijų ir masinio kenkėjų plitimo atvejais bei kvartalinių linijų ir esamų kelių priežiūrą;
 - 32.2. leidžiama nustatytą tvarka vykdyti mokslo tyrimus ir stebėjimus, monitoringą, inventorizuoti miškus;
 - 32.3. leidžiama įrengti mokomuosius takus.
- 33. Pagal reguliuojamosios apsaugos rezervatinių miškų ir pelkių zonos reglamentą:
 - 33.1. draudžiama naudoti gamtos išteklius ir vykdyti kitokią ūkinę veiklą, išskyrus gaisrų gesinimą ir biologines bei mechanines sanitarinės apsaugos (be sanitarinių kirtimų) priemonės epizootijų ir masinio kenkėjų plitimo atvejais bei kvartalinių linijų ir esamų kelių priežiūrą;
 - 33.2. leidžiama nustatytą tvarka vykdyti mokslo tyrimus ir stebėjimus, monitoringą, inventorizuoti miškus;
 - 33.3. leidžiama vykdyti būtinus priešgaisrinės profilaktikos darbus – įrengti ir mineralizuoti priešgaisrines juostas, atlikti sanitarinius kirtimus, suderinus tai nustatytą tvarka;
 - 33.4. leidžiama vykdyti rezervato planuose numatytas gamtinių ekosistemų atkūrimo ir formavimo priemonės, kirsti krūmus, šienauti ir ganyti pievose arba pelkėse išsaugant retųjų rūšių augalus ir gyvūnus bei jų bendrijas;
 - 33.5. leidžiama įrengti mokomuosius takus.
- 34. Skiriami šie rezervatinių vandenų zonų tvarkymo reglamentai:
 - 34.1. absoliučios apsaugos;
 - 34.2. griežtos apsaugos;
 - 34.3. reguliuojamosios apsaugos.
- 35. Pagal absoliučios apsaugos rezervatinių vandenų zonos reglamentą:
 - 35.1. draudžiama kokia nors žmogaus veikla į natūralius gamtos procesus;
 - 35.2. leidžiama nustatytą tvarka vykdyti mokslo tyrimus ir monitoringą.
- 36. Pagal griežtos apsaugos rezervatinių vandenų zonos reglamentą:
 - 36.1. draudžiama naudoti gamtos išteklius ir vykdyti kitokią veiklą, išskyrus sanitarines vandenų apsaugos priemones;
 - 36.2. leidžiama nustatytą tvarka vykdyti mokslo tyrimus, monitoringą, inventorizuoti išteklius;
 - 36.3. leidžiamas mokomasis lankymasis nustatytą tvarka.
- 37. Pagal reguliuojamosios apsaugos rezervatinių vandenų zonos reglamentą:
 - 37.1. draudžiama naudoti gamtos išteklius ir vykdyti kokią nors kitą ūkinę veiklą;
 - 37.2. leidžiama nustatytą tvarka vykdyti mokslo tyrimus, monitoringą, inventorizuoti išteklius;
 - 37.3. leidžiama atlikti būtinus hidrobiocenozės apsaugos darbus stichinių nelaimių atvejais;
 - 37.4. leidžiama vykdyti specialiuose projektuose numatytą vandens ekosistemų struktūros atkūrimą ir formavimą;
 - 37.5. leidžiamas mokomasis ir ribojamas pažintinis lankymas.
- 38. Pagal kultūrinių draustinių zonos tvarkymo reglamentą:
 - 38.1. esamas sodybas valstybė išperka nustatytą tvarka ir saugo autentiškas;
 - 38.2. vykdomi tik būtini konservaciniai, restauravimo bei einamojo remonto darbai;
 - 38.3. rengiamos muziejinės ekspozicijos;
 - 38.4. organizuojamas pažintinis lankymas;

38.5. draudžiama vizualiai keisti tradicinę gamtos aplinką.

Punkto pakeitimai:

Nr. [596](#), 2001-05-22, *Žin.*, 2001, Nr. 44-1549 (2001-05-25), i. k. 1011100NUTA00000596

39. Saugomų gamtinių ir kultūrinių kraštovaizdžio objektų zona tvarkoma pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų ir nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymus bei Lietuvos Respublikos gamtos paminklų nuostatus, nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos reglamentus ir Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas.

Draudžiama kokia nors veikla, galinti sunaikinti arba suniokoti šiuos objektus, ir ribojama ūkinė veikla, galinti pakeisti tiesioginę jų aplinką.

40. Konkrečios konservacinės paskirties teritorijų tvarkymo priemonės numatomos specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose.

MIŠKŲ ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO ZONŲ REGLAMENTAI

41. Ekosistemas saugančių miškų ir pelkių zonoje pagal bendrąjį reglamentą:

41.1. neleidžiama vykdyti pagrindinio naudojimo kirtimų (pagrindinio kirtimo biržė neskaičiuojama);

41.2. stichinių nelaimių ar biotinių veiksnių sudarkyti, blogos būklės, taip pat perbrendę, ne jaunesni negu gamtinės brandos amžiaus medynai iškertami atkuriamaisiais kirtimais, naudojant neplynų kirtimų būdus. Jeigu kertant šiais būdais neužtikrinamas reikiamos struktūros naujo medyno atkūrimas (pvz., atkuriant pušynus derlingesnėse augavietėse, juodalksnynus, taip pat esant labai dideliame vėjavartų pavojui drėgnose eglynų augavietėse), atrėžiamos ne didesnės kaip 2 hektarų plyno kirtimo biržės. Pagal augavietės sąlygomis besiskiriančių sklypų ribas iki 3 hektarų sklypai gali būti kertami iš karto;

41.3. gali būti vykdomi specialūs aplinką formuojantys kirtimai, jeigu reikia sudaryti tinkamas saugomų biotos bei kitų kraštovaizdžio elementų egzistavimo bei eksponavimo sąlygas;

41.4. atkuriamieji kirtimai botaniniuose, pedologiniuose draustiniuose bei kraštovaizdžio, botaninių–zoologinių ir zoologinių draustinių dalyse, kuriose saugomi žoliniai augalai, grybai arba dirvožemio danga, vykdomi tik žiemą, įšalus gruntui, o kitose šių draustinių dalyse – rudenį ir žiemą (nuo rugsėjo 1 d. iki kovo 1 d.). Sanitariniai, ugdomieji, rekonstrukciniai ir kiti kirtimai šiose draustinių dalyse vykdomi rudenį ir žiemą. Sanitariniai kirtimai stichinių nelaimių ir masinio kenkėjų plitimo atvejais gali būti vykdomi ir kitu metų laiku;

41.5. pirmenybė teikiama savaiminiam atžėlimui. Želdinimui naudojamos tik vietinių rūšių medžių vietinės kilmės sėklos; dirva želdinimui ruošama nekeičiant paviršiaus mikroliejfo ir dirvožemio sluoksnių; kelmus rauti draudžiama;

41.6. saugomuose gamtos išteklių sklypuose sudaromos sąlygos gausinti ir atkurti šiuos išteklius – atitinkamai formuojama rūšinė ir erdvinė miško struktūra bei medynų skalsumas;

41.7. medžioklė ir šalutinių miško produktų rinkimas ribojami pagal ekosistemos apsaugos ir konkrečius konservacinius reikalavimus;

41.8. leidžiamas pažintinis turizmas ir ekskursijos nustatytais maršrutais. Zoologinės apsaugos teritorijose žmonių lankymasis griežtai ribojamas, o paukščių perėjimo metu – draudžiamas;

41.9. draudžiama naudoti pesticidus, trąšas, apsodinti mišku aikšteles, kurių reikia biologinei įvairovei išsaugoti;

41.10. draudžiama statyti pastatus ir plėtoti inžinerinę infrastruktūrą ar eksploatuoti joje esančias naudingąsias iškaskas.

42. Nustatyti dvejopi specialieji ekosistemas saugančių miškų ir pelkių zonos tvarkymo reglamentai:

42.1. išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo ekosistemų apsaugos reglamentas. Jis apskritai atitinka bendrąjį reglamentą ir paprastai taikomas gamtinių bei kompleksinių draustinių teritorijose;

42.2. atkuriančio (rekuperacinio) ūkininkavimo ekosistemų apsaugos reglamentas. Jis taikomas išteklių apsaugos sklypuose sudarant sąlygas atkurti saugomus gamtos išteklius atitinkamomis miško rūšinės ir erdvinės struktūros formavimo priemonėmis, taip pat kai kuriose gamtinių ar kompleksinių draustinių dalyse siekiant regeneruoti bei atkurti degraduotas arba išnykusias biocenozų struktūras (pagal specialiai parengtas miško ar pelkių ekosistemų formavimo priemonių programas).

43. Rekreacinių miškų zonoje pagal bendrąjį reglamentą:

43.1. neleidžiama vykdyti pagrindinio naudojimo kirtimų (pagrindinio kirtimo biržė neskaičiuojama);

43.2. vykdomos miško sanitarinės higienos ir estetinių savybių gerinimo, reginių formavimo bei medynų atsparumo didinimo priemonės;

43.3. blogos būklės, stichinių nelaimių sudarkyti ir gamtinės brandos amžiaus medynai gali būti iškertami atkuriamaisiais kirtimais (paprastai neplyna);

43.4. medynai dažniausiai tvarkomi specialiais rekreacinės aplinkos formavimo kirtimais, šių kirtimų principais vadovaujamosi ir tuomet, kai atliekami kitų rūšių (ugdomieji, rekonstrukciniai) kirtimai bei želdinimo darbai;

43.5. pesticidai nenaudojami, masinio kenkėjų paplitimo atvejais leidžiama naudoti biopreparatus ir selektyvinio veikimo insekticidus;

43.6. medžioklė ribojama, o vasaros sezono metu draudžiama.

44. Nustatyti dvejopi specialieji rekreacinių miškų zonų tvarkymo reglamentai:

44.1. ekstensyvaus pritaikymo rekreacinių miškų (miško parkų) reglamentas. Pagal jį palaikoma natūralaus miško struktūra, gerinamos jo rekreacinės savybės, atidengiami reginiai ir atraktyvūs objektai, kuriama minimali rekreacinė infrastruktūra, taikomi paprastai neplyni (išimtiniais atvejais rekonstruojant miško aplinkos pobūdį – ir plyni iki 3 hektarų) kirtimai ne poilsavimo sezono metu, leidžiamas šalutinių miško produktų rinkimas, neintensyvus rekreacinis naudojimas stovyklaujant be nakvynės, nekuriant rekreacinės infrastruktūros;

44.2. intensyvaus pritaikymo rekreacinių miškų (poilsio parkų) reglamentas. Pagal jį kuriama intensyviu poilsiui pritaikyta parkui būdinga miško sudėtis ir struktūra, tankus rekreacinės infrastruktūros tinklas, formuojamos aikštelės ir reginiai. Svarbiausioji miško tvarkymo priemonė – rekreacinės aplinkos formavimo neplyni (grupiniai-atvejiniai ir atrankiniai) kirtimai, želdinimui (pagal specialius projektus) naudojami stambūs sodmenys; visi svarbiausieji miškų priežiūros darbai atliekami ne poilsavimo sezono metu (nuo rugsėjo 15 d. iki gegužės 15 d.).

45. Apsauginių miškų zonoje pagal bendrąjį reglamentą:

45.1. vykdomi pagrindinio naudojimo kirtimai (skaičiuojama biržė), tačiau pirmenybė teikiama neplynų kirtimų būdams. Vandens telkinių pakrančių apsaugos juostose, vandens telkinių apsaugos ir rezervatų periferinės apsaugos zonose vykdomi tik neplyni kirtimai;

45.2. vykdant plynus kirtimus, atrėžiamos ne didesnės kaip 6 hektarų ploto ir ne platesnės kaip 75 metrų biržės (išskyrus tuos atvejus, kai kertamas visas sklypas);

45.3. kai kuriuose sklypuose gali būti taikomi reginius formuojantys kirtimai;

45.4. pagrindinio naudojimo kirtimai vykdomi rudenį ir žiemą, kitokie kirtimai gali būti vykdomi ištisus metus, išskyrus paukščių perėjimo laikotarpį (nuo kovo 15 d. iki rugpjūčio 1 d.);

45.5. pirmenybė teikiama savaiminiam atželimui, želdinimui naudojamos vietinės kilmės sėklos. Dirva želdinimui ruošama nekeičiant paviršiaus mikroreljefo;

45.6. kovai su kenkėjais naudojamos ūkinės, biologinės ir ribotai cheminės priemonės. Vandens telkinių ir laukų apsaugos miškuose trąšos nenaudojamos;

45.7. leidžiamas šalutinių miško produktų rinkimas, medžioklė, pažintinė rekreacija ir trumpalaikis poilsis; sodybos kuriamos nustatytąja tvarka;

45.8. tolesnis užstatymas bei inžinerinės infrastruktūros plėtojimas ribojami.

46. Nustatyti dvejopi specialieji apsauginių miškų zonos tvarkymo reglamentai:

46.1. bendrojo apsauginio ūkininkavimo miškų reglamentas. Jis iš esmės atitinka bendrąjį reglamentą ir taikomas apsauginiams miškams (gyvenviečių bei reljefo apsaugos, konservacinio prioriteto buferinės apsaugos ir kitiems), nekeliantiems specialiųjų miško bendrijos sudėties

formavimo reikalavimų; šiuose miškuose ūkininkaujama siekiant išlaikyti produktyvius, augaviečių sąlygas atitinkančius medynus;

46.2. specializuotojo apsauginio ūkininkavimo miškų reglamentas. Jame numatyti papildomi specialieji miško bendrijos sudėties formavimo reikalavimai. Šis reglamentas taikomas vandens telkinių, laukų, biotos, inžinerinių komunikacijų, kultūrinių kompleksų ir kitos specializuotos apsaugos atvejais; konkretūs ūkininkavimo tikslai ir tvarkymo reglamentai šiuose miškuose priklauso nuo miško, esančio toje zonoje, atliekamų svarbiausių apsauginių funkcijų, o ugdomųjų kirtimų ir želdinimo darbų specifika numatoma atitinkamuose miškotvarkos projektuose.

47. Ūkinių miškų zonoje pagal bendrąjį reglamentą:

47.1. vykdomi visų rūšių kirtimai ir gali būti taikomi visi pagrindiniai kirtimų būdai;

47.2. plynų kirtimų biržės plotas neturi viršyti 10 hektarų, o plotis – 100 metrų;

47.3. nustatyta tvarka gali būti naudojamos trąšos ir pesticidai;

47.4. taikomas savaiminis ir dirbtinis želdinimas;

47.5. draudžiama sakinti medynus ir įrengti naujas sausinimo sistemas;

47.6. neleidžiama veisti plantacinių miškų, taikomos tradicinio ūkininkavimo miškuose priemonės;

47.7. leidžiama medžioti ir rinkti šalutinius miško produktus;

47.8. statybų ir inžinerinės infrastruktūros plėtra ribojama bendra tvarka.

48. Konkrečios miškų ūkio paskirties teritorijų tvarkymo priemonės numatomos miškotvarkos projektuose arba specialiuosiuose draustinių planuose.

ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO ZONŲ REGLAMENTAI

49. Nacionalinio parko teritorijoje yra šios žemės ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos (agrarinės teritorijos): ekosistemų apsaugos, rekreacinės, apsauginės ir ūkinės. Atitinkamai nustatomi ir jų tvarkymo reglamentai.

50. Ekosistemų apsaugos agrarinėms teritorijoms nustatyti šie tvarkymo reglamentai:

50.1. ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo agrarinių teritorijų reglamentas. Pagal jį šiose teritorijose:

50.1.1. išlaikoma tradicinio istoriškai paveldėto pobūdžio agroekosistema;

50.1.2. draudžiama naikinti natūralią augaliją ir gyvūniją;

50.1.3. draudžiama statyti dideles fermas (daugiau kaip 50 galvijų), šiltnamius (daugiau kaip 60 kv. metrų), trąšų, chemikalų ar naftos produktų sandėlius (daugiau kaip 10 tonų), technikos aikštes, degalines, pramonės įmones, rengti sąvartynus;

50.1.4. neleidžiama apsodinti ar transformuoti į kitas naudmenas natūralių pievų bei ganyklų;

50.1.5. neleidžiama keisti hidrologinio režimo;

50.1.6. draudžiama naudoti trąšas, pesticidus ir kitus chemikalus;

50.1.7. neleidžiama statyti statinių, nesusijusių su ekosistemų apsauga;

50.2. ekosistemas atkuriančio (rekuperacinio) ūkininkavimo agrarinių teritorijų reglamentas.

Pagal jį šiose teritorijose:

50.2.1. draudžiama naikinti esamą augalijos ir gyvūnijos įvairovę;

50.2.2. vykdomi specialūs gamtinio komplekso struktūros, kurią pakeitė ūkinė veikla, atkūrimo darbai;

50.2.3. skatinami savaiminiai renatūralizacijos procesai;

50.2.4. tikslingai formuojama specialioms funkcijoms pritaikyta ir artima natūraliai gamtos aplinka.

51. Iš rekreacinių agrarinių nacionalinio parko teritorijų perspektyvios yra tik ekstensyvaus naudojimo rekreacinės agrarinės teritorijos – vaizdingos paežerės ar paupiai (agroparkai). Jie aktyviai naudojami poilsiui, o lankytojai dažniausiai apsistoja pas vietos gyventojus.

Šiose teritorijose pagal bendrąjį reglamentą:

- 51.1. laikomasi bendrųjų aplinkosaugos reikalavimų;
- 51.2. vykdomi darbai, didinantys vietovės estetinį potencialą (išorinį patrauklumą). Tam pritaikomos specialios kraštovaizdžio architektūros priemonės;
- 51.3. gerinamos vietovės pažintinio eksponavimo galimybės;
- 51.1.4. didinami želdinių plotai.
- 52. Apsauginėse agrarinėse teritorijose pagal bendrąjį reglamentą:
 - 52.1. rekomenduojama ir skatinama didinti miško želdinių plotą, žemėtvarkos projektais formuojama vietinių gamtinio karkaso elementų sistema;
 - 52.2. saugoma išlikusi natūrali hidrografinė sistema, būdingas reljefas;
 - 52.3. leistina melioruoti dirbamą žemę, rekonstruoti esamą drenažą;
 - 52.4. reguliuojamas tolesnis šių plotų užstatymas;
 - 52.5. plėtojamas agrarinis turizmas, užtikrinama visų piliečių teisė laisvai prieiti prie vandens telkinių, nustatytų poilsio vietų ir saugomų gamtinių bei kultūrinių kraštovaizdžio objektų.
- 53. Nustatyti šie specialieji apsauginių agrarinių teritorijų tvarkymo reglamentai:
 - 53.1. bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinėse teritorijose reglamentas. Jis apskritai atitinka bendrąjį reglamentą ir taikomas nuo stambesnių vandens telkinių nutolusioms, apsaugines (ypač buferines) funkcijas atliekančioms agrarinėms teritorijoms, esančioms daugiausia takoskyros juostose, kuriose ūkininkaujama nepažeidžiant bendrųjų apsauginių gamtinio karkaso teritorijų interesų. Tvarkymo kryptis – sukurti ir išsaugoti produktyvias agroekosistemas, kartu užtikrinti gamtinio kraštovaizdžio stabilumą;
 - 53.2. specializuoto apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų reglamentas. Jame numatyti papildomi specialieji reikalavimai, taikomi konkrečiais (vandenų, laukų, inžinerinių komunikacijų, kultūrinių kompleksų ir kitų objektų) apsaugos tikslais;
 - 53.3. vandenų ir laukų apsaugos agrarinių teritorijų reglamentas. Juo Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos papildomos šiomis nuostatomis:
 - 53.3.1. rekomenduojama ir skatinama ekologinė žemdirbystė;
 - 53.3.2. draudžiama statyti dideles fermas (daugiau kaip 50 galvijų), šiltnamius (daugiau kaip 60 kv. metrų), trąšų, chemikalų ar naftos produktų sandėlius (daugiau kaip 10 tonų), technikos aikštes, degalines, pramonės įmones, rengti sąvartynus;
 - 53.3.3. natūralios pievos ir ganyklos netręšiamos.
- 54. Ūkinėse agrarinėse teritorijose plėtojamas esamas tradicinis žemės ūkis, iš esmės nekeičiantis susiklosčiusios agrarinio kraštovaizdžio struktūros.
- 55. Konkrečios žemės ūkio paskirties teritorijų detalaus tvarkymo priemonės numatomos žemės valdų žemėtvarkos projektuose arba specialiuosiuose draustinių planuose.

KITOKIOS PASKIRTIES ŽEMĖS KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO ZONŲ REGLAMENTAI

- 56. Nacionalinio parko teritorijoje yra šios kitokios paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos: gyvenamosios paskirties, rekreacinės paskirties ir eksploatacinės paskirties.
- 57. Gyvenamosios paskirties zonos – tai miestų, miestelių ir kaimų (kompaktiškai užstatytų gyvenviečių) teritorijos. Nustatyti šie jų tvarkymo reglamentai:
 - 57.1. konservacinio prioriteto miestelių ir kaimų (toliau vadinama – gyvenvietės) ar jų dalių;
 - 57.2. rekreacinio prioriteto gyvenviečių ar jų dalių;
 - 57.3. apsauginio prioriteto gyvenviečių ar jų dalių;
 - 57.4. ūkinio prioriteto gyvenviečių ar jų dalių.
- 58. Konservacinio prioriteto gyvenvietėse ar jų dalyse taikomi:
 - 58.1. atkuriamojo (regeneracinio) tvarkymo reglamentas, pagal kurį:
 - 58.1.1. vykdomi regeneravimo, restauravimo ir konservavimo darbai, užtikrinantys etninių architektūros vertybių išsaugojimą (autentišką bei kopijomis);
 - 58.1.2. draudžiama kokia nors statyba, ardanti gyvenvietę kaip vientisą architektūrinį erdvinį kompleksą ir jos tradicinius ryšius su gamtos aplinka;

58.1.3. tvarkymo darbai vykdomi tik pagal detaliuosius planus, numatančius konkrečias architektūrinio regeneravimo, restauravimo ir konservavimo bei aplinkos formavimo priemones;

58.2. atnaujinamojo (renovacinio) tvarkymo reglamentas, pagal kurį:

58.2.1. vykdomi renovavimo, dalinio restauravimo ir rekonstravimo darbai – užtikrinamas tradicinės architektūros išsaugojimas imitacijomis su nedidele kopijų (kartais ir inovacijų) priemaiša;

58.2.2. neleidžiama keisti bendro gyvenvietės vaizdo ir tradicinio vizualinio jos ryšio su aplinka;

58.2.3. nekeičiamas esamas užstatymo pobūdis (tiek statant naujus, tiek rekonstruojant senus pastatus), taip pat būtina išlaikoma neužstatyta artima erdvė aplink gyvenvietes, orientuojamasi į mažaaukščius (paprastai vieno aukšto), su dvišlaičiu stogu, stačiakampio formos (1: 2-1: 2,5) pastatus, imituojančius arba kopijuojančius tradicinę regiono architektūrą;

58.2.4. išsaugomi gyvenvietės želdiniai, ypač ne vaismedžiai;

58.2.5. visomis galimomis priemonėmis (perdažant, formuojant želdinius ir panašiai) mažinamas neigiamas vizualinis šiuo metu tokiose gyvenvietėse atsiradusių kosmopolitinės architektūros pastatų poveikis;

58.3. pertvarkomojo (rekonstrukcinio) tvarkymo reglamentas, pagal kurį:

58.3.1. vykdomi rekonstravimo ir renovavimo darbai, užtikrinantys urbanistiniu požiūriu vertingo gatvių tinklo ar kitų planinės struktūros elementų išsaugojimą;

58.3.2. architektūrinis tvarkymas orientuojamas į būdingą architektūrinių inovacijų bei imitacijų komplekso formavimą;

58.3.3. detaliuosiuose planuose prireikus numatoma restauruoti ar užkonservuoti kai kuriuos pastatus;

58.4. profesionalią įtaką ribojančio (etnokultūrinio eksperimento) tvarkymo reglamentas, pagal kurį:

58.4.1. eksperimento tvarka paliekama savaiminė, natūrali kaimo etnoarchitektūros plėtotė;

58.4.2. kiek įmanoma (pagal žmonių saugumo ir statybos sanitarinės higienos normas), ribojamas profesionalusis architektūrinis reguliavimas;

58.4.3. vykdomi laisvos statybos raidos tyrimai (monitoringas).

59. Rekreacinio prioriteto gyvenvietėse ar jų dalyse taikomi:

59.1. rekreacinių gyvenviečių ekstensyvaus tvarkymo reglamentas, pagal kurį:

59.1.1. išlaikomas esamas užstatymo pobūdis, tradicinė kaimo aplinka;

59.1.2. vykdomos priemonės (daugiausia renovacinės), gerinančios poilsio sąlygas ir aplinkos komfortą;

59.1.3. leidžiama pertvarkyti sodybas poilsio tikslams;

59.2. rekreacinių gyvenviečių intensyvaus tvarkymo reglamentas, pagal kurį:

59.2.1. galima tikslingai keisti esamą užstatymo pobūdį;

59.2.2. tvarkomos sodybos, stengiamasi nauja statyba iš esmės gerinti poilsio sąlygas ir užtikrinti aplinkos komfortą (daugiausia rekonstrukcinėmis priemonėmis);

59.2.3. leidžiama pertvarkyti sodybas poilsiui.

60. Apsauginio prioriteto gyvenvietėse ar jų dalyse taikomi:

60.1. sugriežtinto geoekologinio reguliavimo gyvenviečių tvarkymo reglamentas, pagal kurį:

60.1.1. vykdomos priemonės, užtikrinančios tinkamą ekologinę gyvenviečių būklę, jos gerinimą, bendrą aplinkos geoekologinio stabilumo išsaugojimą ir palaikymą;

60.1.2. saugomi ir plečiami gyvenviečių ir jų artimiausios aplinkos želdiniai;

60.2. sugriežtinto vizualinio reguliavimo gyvenviečių tvarkymo reglamentas, pagal kurį:

60.2.1. išsaugomas esamas gyvenviečių vizualinis pobūdis, nekeičiamas užstatymo aukštingumas;

60.2.2. didinamas erdvinės kraštovaizdžio struktūros raiškumas, ypač tuo atžvilgiu reikšmingose vizualinės apsaugos teritorijose;

60.2.3. atkuriamos ir formuojamos tradicinės būdingos erdvės.

61. Ūkio prioriteto gyvenvietėse ar jų dalyse taikomas pasyvaus (ekstensyvaus) jų tvarkymo reglamentas, pagal kurį:

61.1. palaikomas susiformavęs bendras užstatymo pobūdis ir urbanistinė struktūra;

61.2. vykdant statybą, nedaroma radikalių aplinkos pertvarkymų, apsiribojama daugiausia renovacinėmis priemonėmis.

62. Rekreacinės paskirties zonos skiriamos poilsio ir turizmo infrastruktūrai plėtoti. Nustatyti šie jų tvarkymo reglamentai:

62.1. subnatūralios (neurbanizuojamos) aplinkos rekreacinių teritorijų tvarkymo reglamentas, pagal kurį:

62.1.1. formuojama tik minimali rekreacinė infrastruktūra: stengiamasi išsaugoti kuo natūralesnę gamtos aplinką;

62.1.2. draudžiamos priemonės, mažinančios estetinę aplinkos patrauklumą;

62.1.3. įrengiamos vasaros stovyklavietės, autoturistų sustojimo aikštės, maudyklės ir kita minimali rekreacinė įranga;

62.2. urbanizuojamos aplinkos rekreacinių teritorijų tvarkymo reglamentas, pagal kurį:

62.2.1. formuojama intensyviai rekreaciniam naudojimui pritaikyta aplinka;

62.2.2. statomi poilsio bazių, turistinių viešbučių ar kitokių stacionarių rekreacinių įstaigų bei didesnių poilsio įrenginių kompleksai.

63. Konkretūs rekreacinės paskirties zonų įrangos darbai vykdomi pagal detaliuosius planus.

64. Eksploatacinės paskirties zonos – tai gavybai naudojamų nerūdinių statybinių medžiagų karjerų ir durpynų teritorijos, kurių tvarkymą reglamentuoja kasybos, naudingųjų iškasenų eksploatavimo, technologiniai, infrastruktūros, rekultivavimo, apželdinimo ir rekreacinių vandens telkinių įrengimo reikalavimai.

Naujų kasybai skirtų teritorijų nacionaliniame parke nenumatoma.

VANDENŲ FONDO (VANDENS ŪKIO PASKIRTIES) ŽEMĖS KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO ZONŲ REGLAMENTAI

65. Nacionalinio parko teritorijoje yra šios vandenų fondo tvarkymo zonos:

65.1. ekosistemas saugančių vandenų;

65.2. rekreacinių vandenų;

65.3. bendrojo naudojimo (bendrosios apsaugos) vandenų.

66. Ekosistemas saugančių vandenų zonoje pagal bendrąjį reglamentą:

66.1. draudžiama veikla, galinti pakenkti hidroekosistemų stabilumui;

66.2. draudžiama naikinti saugomus vandens biotos objektus ar daryti įtaką jų kaitai;

66.3. ribojamas žuvininkystės intensyvumas;

66.4. gali būti uždrausta vandens rekreacija, neigiamai veikianti saugomų objektų būklę bei jų atsparumą;

66.5. vykdomos ir skatinamos priemonės vandens telkinių ekosistemų stabilumui palaikyti.

67. Nustatyti dvejopi specialieji ekosistemas saugančių vandenų zonos tvarkymo reglamentai:

67.1. išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo ekosistemų apsaugos reglamentas. Jis apskritai atitinka bendrąjį reglamentą ir paprastai taikomas gamtinių bei kompleksinių draustinių teritorijose;

67.2. atkuriančio (rekuperacinio) ūkininkavimo ekosistemų apsaugos reglamentas. Jis taikomas išteklių apsaugos vandenyse arba vandens telkiniuose, kurių hidrobiocenozės dėl žmogaus ūkinės veiklos buvo paveiktos degradacijos procesų. Čia būtina parengti ir vykdyti specialias vandenų ekosistemų atkūrimo programas.

68. Rekreacinių vandenų zonoje pagal bendrąjį reglamentą:

68.1. pirmenybė teikiama rekreaciniam vandens telkinių ar jų dalių naudojimui, patogios aplinkos formavimui pagal numatytas vandens rekreacijos rūšis;

68.2. atliekami reikiami techniniai darbai, pakrantės tvarkomos rekreaciniam naudojimui;

68.3. neleidžiama vykdyti priemonių, mažinančių vandens telkinio rekreacinį potencialą.

69. Rekreacinių vandenų zonos yra nustatytas ir specialusis ekstensyvaus pritaikymo rekreacinių vandenų tvarkymo reglamentas, atitinkantis hidroparkų formavimo principus ir palaikantis akvatorijas sąlygiškai natūralios būklės, neleidžiantis perkrauti jų inžineriniais įrenginiais.

70. Bendrojo naudojimo (bendrosios apsaugos) vandenų zonos nustatyti šie tvarkymo reglamentai:

70.1. ekstensyvaus ūkininkavimo bendrojo naudojimo vandenų reglamentas, pagal kurį:

70.1.1. draudžiama pertvarkyti vandens lygį, kranto linijas ar vagas;

70.1.2. ribojamas veiklos intensyvumas, neleidžiama pakeisti vandens telkinio bendrojo pobūdžio;

70.2. intensyvaus ūkininkavimo bendrojo naudojimo vandenų reglamentas, atitinkantis bendrąją šalyje nustatytą atvirų vandens telkinių naudojimo tvarką, užtikrinančią jų, kaip gamtinio karkaso elementų, išsaugojimą ir svarbiausių ekokompensacinių funkcijų atlikimą.

71. Konkrečios vandens telkinių tvarkymo priemonės numatomos specialiuosiuose vandentvarkos planuose ir kituose atitinkamuose dokumentuose.

72. Pagal nustatytus nacionaliniam parkui kraštovaizdžio tvarkymo zonų reglamentus tvarkomi šie kompaktiški miesteliai ir kaimai:

72.1. pagal tikslinę konservacinę paskirtį tvarkomi kultūriniai draustiniai – Salos II ir Varniškės II

Punkto pakeitimai:

Nr. [596](#), 2001-05-22, *Žin.*, 2001, Nr. 44-1549 (2001-05-25), i. k. 1011100NUTA00000596

72.2. konservacinio prioriteto:

72.2.1. pagal atkuriamojo (regeneracinio) tvarkymo reglamentą – Strazdai, Šumainai, Vaišnoriškės, Kretuonys ir Šakališkės;

72.2.2. pagal atnaujinamojo (renovacinio) tvarkymo reglamentą – Aukštagnis, Benediktavas, Gaveikėnai, Ginučiai (senoji dalis), Kylatrakis, Stirninė, Paalmaja, Puziniškis, Ripelialaukis, Stripeikiai, Šiliniškės, Trainiškis, Vaidziušės, Vasiuliškės, Daunoriai, Minčia, Vyžiai, Buivydai, Kaltanėnai (senoji dalis), Ožkiniai, Seniškis ir Slabadiškės;

72.2.3. pagal rekonstrukcinio tvarkymo reglamentą – Kukliai;

72.2.4. pagal profesionalią įtaką ribojančio (etnokultūrinio eksperimento) tvarkymo reglamentą – Simoniškis (prie Baluoškyščio ežero);

72.3. rekreacinio prioriteto:

72.3.1. pagal rekreacinių gyvenviečių ekstensyvaus tvarkymo reglamentą – Meironys (senoji dalis), Pavajuonis, Salos I, Vaišniūnai, Lukna ir Rėkučiai;

72.3.2. pagal rekreacinių gyvenviečių intensyvaus tvarkymo reglamentą – Meironys (naujoji dalis), Palūšė ir Šakarva;

72.4. apsauginio prioriteto:

72.4.1. pagal sugriežtinto geoekologinio reguliavimo tvarkymo reglamentą – Antalksnė, Drutūnai, Ginučiai (naujoji dalis), Mikališkis, Pabaltis, Pakiaunis, Pelegrinda, Simoniškis, Kaltanėnai (naujoji dalis), Kuriniai, Pervieniškiai ir Žvirbliškės;

72.4.2. pagal sugriežtinto vizualinio reguliavimo tvarkymo reglamentą – Petriškė ir Šeimatis;

72.5. ūkinio prioriteto, pagal pasyvaus (ekstensyvaus) tvarkymo reglamentą – Grikiapelė, Motiejūnai, Pupiškės, Stagalėnai, Akmeniškiai, Berniūnai, Beržija ir Reškutėnai.

NEATIDĖLIOTINŲ DARBŲ PROGRAMA

73. Darbai nacionalinio parko teritorijoje vykdomi pagal planavimo schemeje numatytą kasmetinę neatidėliotinių organizacinių bei tvarkomųjų darbų, suskirstytų veiklos sritimis, programą.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [596](#), 2001-05-22, Žin., 2001, Nr. 44-1549 (2001-05-25), i. k. 1011100NUTA00000596

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. balandžio 28 d. nutarimo Nr. 415 ir 1997 m. balandžio 28 d. nutarimo Nr. 416 dalinio pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1381](#), 2005-12-22, Žin., 2005, Nr. 150-5475 (2005-12-24), i. k. 1051100NUTA00001381

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. balandžio 28 d. nutarimo Nr. 416 "Dėl Aukštaitijos nacionalinio parko planavimo schemos" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1556](#), 2009-11-25, Žin., 2009, Nr. 144-6374 (2009-12-05), i. k. 1091100NUTA00001556

Dėl Aukštaitijos nacionalinio parko Palūšės rekreacinio funkcinio prioriteto zonos tvarkymo plano patvirtinimo